

NAS GLAS

Glasilo Osrednje Zveze javnih
nameščencev in upokojencev

za Slovenijo v Ljubljani.

Cena posamezne šte. 1 Din.

„NAS GLAS“ izide vsakega desetega,
dvajsetega in zadnjega v mesecu.

Celoletna naročnina . . . Din. 40.—

Polletna naročnina 20.—

Četrletna naročnina 10.—

Za inozemstvo je dodati poštino.

Oglasi po ceniku.

Uredništvo: Anton Adamič, Ljubljana, Bohoričeva ulica šte. 12. Rokopisov ne vrača, ako se ne priloži znamk. Dopise v latinici in cirilici sprejema le podpisane in zadosno frankirane. Rokopise je adresirati le na urednika.

Upravništvo: Na naročila brez denarja se ne oziramo. Naročnina naj se pošilja po nakaznici oziroma položnici le v Ljubljano, Vodnikov trg št. 5/1. Tja je pošiljati tudi zbirke za naš tiskovni sklad.

Dr. Fran Stegenšek:

Zbornice državnih uslužbencev.

Dodatno k svojemu predlogu gledé ustanovitve zbornic državnih uslužbencev kot njihovih prisilnih organizacij, ki sem ga na kongresu državnih uslužbencev v Ljubljani dne 19. aprila 1925 radi pozne ure omejil le na analizo glavnih hib sedanjih organizacij državnih uslužbencev, bi pripomnil še sledeče:

I. Potreba ustanovitve.

Večkrat smo že brali in slišali pripovedovati, da so razne deputacije državnih uslužbencev, ki so šle k temu ali onemu odločujočemu državnemu činitelju, prosit ugodne rešitve te ali one zadeve, dobile poleg običajnih obljub tudi še nasvet: Dobro se organizirajte, pa boste vse dosegli.

Bilo bi torej prav, če bi ta nasvet — kakor dobro je bil od onih, ki so ga izrekli, premišljen, bil ravno tako dobro in še bolje od onih, kojim je bil namenjen, pojmovan in izveden.

Gre samo za vprašanje: Kako? Slišim odgovor: Organizirajmo se krepkeje na podlagi društvenih zakonov v prostovoljna strokovna in stanovska udruženja, na kar imamo itak pravico temeljem člena 19. ustave. To zadostuje! Da, pravim, poslužimo se te ustavno nam zajamčene pravice prostovoljnega udruževanja v čim največji meri; toda to še ne zadostuje. Že na kongresu sem ugotovil, da mnogo državnih uslužbencev ni organiziranih in jim je ta njihova ustavno zajamčena pravica deveda briga. In zakaj? »Saj itak vse skupaj nič ne pomaga,« vam odgovori tak neorganiziran državni uslužbenec: »In kar bodo drugi dosegli, bom tudi jaz dosegel, če bo sploh kaj.«

To je torej tista splošna človeška čednost, ki jo imenujemo malobrižnost, brezbriznost, ponekod ji pa pravijo tudi lenoba. Včasih bi se ji pa tudi lahko reklo nepoznanje lastnih koristi. Odpomoč? — Apelirajmo na stanovsko solidarnost, dvigajmo društveno zavest, zanimajmo se za skupne zahteve itd., beremo stalno bodrilne klice v raznih stanov. glasilih. In uspeh? Minimalen ali pa nikakšen. V tem oziru pač velja tisti izrek: Naturam expellas furca, tamen usque recurret (Če tudi izženeš naravo s kuhinjskimi vilami, bo vseeno kmalu nazaj prihitela).

In nepoznanje lastnih koristi? Ljudje so bili že davno spoznali, da bi bilo dobro, če bi znali njihovi otroci pisati in brati, toda značilno je, da so bili in so še

vedno v posameznih državah potrebni posebni zakoni, ki državljanke silijo s kazenskimi določili, da pošiljajo svoje otroke v ljudske šole. In razne oblike potom zakonov prisiljenega zavarovanja delavcev proti nezgodam itd. tudi niso ničesar drugega kakor reakcija proti oni imanentni črti človeške narave, ki spozna in hvali dobro, toda zanj se pa ne pobriga in se ga ne poslužuje, ker ga še ne more in ne zna zadosno ceniti v vseh njegovih dalekosežnostih.

Kdor meni, da je državni uslužbenec kot tak kaj boljši glede briganja za koristi, ki mu jih nudi pravica prostovoljnega udruževanja, zajamčena v ustavi, se silno moti. In vse jeremijade o brezbriznosti državnega uslužbenstva za strokovne in stanovske organizacije in za delo v njih, ki jih dan na dan beremo po stanovskih glasilih samih, so le spričevalo o nepravilnem presojanju človeške narave. Mnogo je nadalje tudi takih, ki so bodi si uradno ali privatno tako zaposleni, da se za skupna stanovska vprašanja sploh brigati ne morejo, ker jim druge skrbi tega ne dopuščajo.

Drugi zopet tako vzljubijo svoje delo, da postanejo brezbrizni, da, celo nedostopni za vse, kar se neposredno ne tiče njihovega najožjega delokroga. (Dalje sledi.)

Fr. Vajda:

Pripombe k uradniškem kongresu.

Na uradniškem kongresu v Ljubljani je g. Lilleg izrekel pogumne besede, da finančni minister, ki v rednem budžetu ne more najti kritja za najnujnejše potrebe, ni na svojem mestu. Tem besedam je sledilo viharo pritrdjevanje in ploskanje.

Kratko prej je g. dr. M. Jovanović, predsednik Glavnega Saveza, v svojem poročilu omenil, da je na posredovanje zaradi izplačila razlike od 1. oktobra 1923 do 1. maja 1924 od g. finančnega ministra dobil odgovor, da mora imeti najprej popolnoma točen in jasen račun, koliko bi znašala dotična vsota.

Menda nikdo ne misli, da finančni minister sam sestavlja budžet in razne račune, temveč vsi vemo, da ima on za ta posel svoje uradništvo. Če to upoštevamo in če pomislimo, da v aprilu 1925, torej v 12. mesecu, odkar dobivamo nove plače, finančni minister še nima točnega in jasnega računa, koliko bi znašala dotična vsota, potem se nam nehote vsiljuje misel, da so tudi drugi gospodje, ki niso na svojem mestu.

Pred kratkim smo čitali v listih, da je finančni minister na neko interpelacijo priznal, da nima naša država od balkanskih vojn naprej letnih obračunov o svojih dohodkih in izdatkih! Potem seveda ni čudno, da nima finančni minister točnega in jasnega računa, koliko bi znašala naša razlika žalostnega spomina!

V poslednjem času se je večkrat pisalo o reformi naše finančne uprave. Gori omenjena dejstva dokazujejo jasno, kako krvavo potrebujemo to reformo. V državi ne bo ne reda ne napredka toliko časa, da se ta reforma ne izvrši.

Glede razlike za čas od 1. oktobra 1923 do 1. maja 1924-pa predlagam sledeče: O priliki prevedenja na novi zakon pisali smo razne izjave, pa napišimo še račun glede naše razlike. Vsak zase zna pač izračunati razliko, ki mu pritiče, če računa po načelih, ki so bili merodajni za izplačilo častniških diferenc. Neposredni predstojnik in dotični računski odsek bi morala potrditi račun. Nadaljna pot do ministrstev je formalna zadeva. Tovariši, kaj pravite na to?

Omiljenje stanovanjske bede državnih nameščencev in upokojencev.

Novi stanovanjski zakon je s 16. majem t. l. stopil v veljavo, ni nam pa pričaral potrebnih stanovanj. Njegova določila dele najemnike glede višine najemnine, ki jim jo sme hišni lastnik naprtiti, v več kategorij. V zadnji kategoriji zavzema drž. nameščenec odlično mesto med ostalimi reveži, ki jih štiti zakon pred stanovanjskimi oduro. Tudi bi ne bilo v redu, ako bi nas zakon ne štetil, saj je načrt zakona pripravila vlada, mati vseh drž. trpinov. Seveda se bo dobil med nami kdo, ki se bo zaradi degradacije, ki smo jo s tem zakonom doživeli, čutil moralno prizadete. Toda kdo bo tako sentimentalni v dobri modernega materializma!

Opasnejša postane stvar, če si jo predočimo s stališča najemodajalca. Hišnemu lastniku, ki plačuje visoke davke, razsoden človek ne more zameriti, če pred drž. nameščencem dá prednost stranki, kateri sme v okviru zakona diktirati najemnino, kakršno se mu zdi. Ko gre za koristi, prenehajo vsi obziri in gospodarju ne bo težko. Izkonstruirati vzrokov, da te posadi lepo na cesto, in to tudi o Božiču, na sneg in led! Ali pa plačaj najemnino kakor tvoj bližnji, ki živi s posvetnimi blagri v boljših odnošajih od tebe. Živel boš pa od naklonjenosti hišnega gospodarja.

Nočemo načenjati tu vprašanja povišanja naših stanarin, ki bi morale doseči vsaj 24 kratni znesek predvojnih stanarin, če že stanovanjski zakon dovoljuje 24 kratni povišek predvojne najemnine. Za rešitev tega vprašanja naj krbe stanovske organizacije, ki — kakor uče izkušnje — itak ne bodo dosti dosegle. Zato si moramo pomagati sami, in sicer brez običajnega cincanja, brez

tuhtanja in brez znane komodnosti! Uradniki nismo na glasu spretnih organizatorjev na gospodarskem polju, vendar pa posega stanovanjsko vprašanje s tako silo v naše življenje, da mu moramo z združenimi močmi najti hitre in praktične rešitve.

Ko je vlada pripravljala načrt sedanega stanovanjskega zakona, so prinesli listi vest, da bo vlada v vsakokratnem proračunu odprla po 30 milijonski kredit zadrugam v stavbne namene. Stanovanjski zakon te nade ni izpolnil, pač pa namerava izdelati vlada poseben zakon o uradniških stanovanjih. Naj se uresniči eno ali drugo, ali pa nobeno, na vsak način pa bo vlada prisiljena, pristopiti k rešitvi tega perečega vprašanja in dovoliti posebne kredite v stavbne namene. V izogib očitku, da nismo sami storili ničesar, smo kmalu po onih razveseljivih časopisnih vesteh pričeli s pripravami, ki so uspele že tako daleč, da je naš »Dom«, stanovanjska zadruga državnih nameščencev in upokojencev, danes gotova stvar. Stavbnih zadrug s podobnim namenom obstoja danes že mnogo, toda vse so ponajveč odvisne od privatnega (bančnega) kapitala. In prav v tem je nevarnost. Najbolj pa vznemirja zadrugnika valutno vprašanje. Čisto gotovo. Saj moramo upravičeno računati, da je verjetnost porasta dinarja mnogo večja, nego verjetnost njegovega padca. V istem razmerju se pa dvignejo še neporavnani krediti. Ta pomislek pri naši zadrugi odpade, ker se bo dinarska valuta zavarovala po določenem načrtu s posojilom v tuji zdravi valuti.

V nič manjši meri je za zadrugnika važno, kdaj pride do stanovanja. Glede tega je določen ključ, po katerem dobi razpoložljivo stanovanje reflektant, ki ima največ prednostnih točk. Prednostne točke pa pridobi zadrugnik po določenih momentih, kakor: čas priprave, število družinskih članov, deložacija, število vplačanih deležev, nehlajenično ali neprimerno stanovanje, samski člani, ki se zaradi pomanjkanja družinskega stanovanja ne morejo poročiti itd. Vse ostalo, kar mora vsakega zadrugnika zanimati, je razvidno iz zadrugnih pravil.

Akcija bo tem uspešnejša, čim živahnejše bo zanimanje zanj in čim večje bo število članov zadrug; kajti od števila vplačanih deležev je odvisna višina podanega jamstva, od tega zopet višina kredita, ki ga zadruga doseže pri vladi. Zato končujem z apelom, da vsakdo izmed nas, ki ga tarejo ali ki ga utegnejo že v kratkem tretje stanovanjske skrbi, pazno prečita zadrugna pravila in najkasneje do izrednega občnega zbora našega »Doma«, ki se bo vršil v prvih dneh julija, pripravi svoj pristop. Ob pristopu plača član samo pristopnino v znesku 30 Din. Izredni občni zbor naše stavbne zadrug pa bodi impozanten in naj dokaže, da se v skupni sili strnemo vsi, ki smo mišera plebs, da dovedemo svojo gotovo hvalevredno akcijo do zaželenega cilja. Če pa tudi pri tej priliki ne bomo znali biti složni, potem pa nikar ne jadikujmo in zabavljajmo čez druge. Najprej si pomagaj sam in Bog ti pomore!

Kraj in čas občnega zbora zadrug priobči odbor prijavljenim članom še posebej. Opozorjam pri tem interese, da si pridobe do občnega zbora prijavljeni člani prednost pri oddaji razpoložljivih stanovanj. V interesu vsakega izmed nas je tedaj, da se v člani pri zadrugi vsaj do izrednega občnega zbora. Nove člane sprejemajo pri posameznih uradih za to določeni zaupniki, kakor tudi gospod Klemenčič, šef prometa pri poštni hranilnici (bivši čekovni zavod), Beethovnova ulica štev. 7/I, vsak delavnik od 8. do 14. ure.

V Ljubljani, dne 25. maja 1925.

Odbor »Dom«-a, stavbne zadrug državnih nameščencev in upokojencev, r. z. z. o. j. v Ljubljani.

Poročilo

upravnega odbora Nabavljalne zadrug državnih nameščencev v Ljubljani na III. rednem občnem zboru dne 5. aprila 1925 v Mestnem domu v Ljubljani.

(Nadaljevanje in konec)

VI. Cene.

Cene v prodajalni so bile v splošnem vedno nižje kot pri trgovcih, kljub temu, da je bila zadruga primorana gledati na to, da se zavaruje pred nevarnostjo, ki je pretila od raznih strani,

posebno vsled izpreminjanja cen in nestalne valute. Morda tudi ni bilo brez izjeme v tem oziru, morda je plačal kdo tu in tam kako vrsto blaga dražje, temu pa se ne da odpomoči, ker zadruga ne more imeti vsak trenotek v evidenci vse cene pri vseh trgovcih. Glede cen v zadrugi sem omenil tudi že na lanskem občnem zboru, da tvorijo vprašanje pri vseh zadrugah predmet različnih debat in naziranj že od nekdaj. Utemeljevanje različnih naziranj je odvisno od stališča, iz katerega skušajo strokovnjaki te svoje nazore uveljaviti. Kdor stoji na stališču, da skrbi za zadrugo kot celoto, ta zagovrja jednake cene s trgovskimi, prebitek pa naj se vrne zadrugnikom po zaključku poslovnega leta. On varuje zadrugo med letom, da se ji ne zgodi kakšna škoda, da dobi dovolj sredstev za preskrbo potrebščin, sploh da lahko trguje. Kdor pa ima pred očmi samo zadrugnike in njihovo momentano in takojšnjo korist od zadrug, ta zagovarja seveda nižje cene kot so trgovske. Reklo bi se lahko, da imajo vsi prav, toda po mojem mnenju je prikladno to zadnje naziranje le za močne in trdne zadrug, katerim se ne more od nobene strani ničesar zgoditi. Za mlade zadrug, kakršna je naša, to ne velja, ker bi taka zadruga ne mogla kljubovati neprimlikam, ki jo lahko iznenadijo. Isto tako pa ne more veljati za mlade zadrug prvo gornje naziranje, da naj bi bile cene jednake s trgovskimi, ker bi se temu uprli člani, ki so pri mladih zadrugah po večini neizkušeni, premalo požrtvovalni in nestrpnimi. Take člane je treba privezati nase s posebnimi ugodnostmi, da se jim nudi vsaj nekoliko nižje cene in da se jim da poleg tega še koncem leta nekoliko deleža na event. čistem prebitku. Tako se prakticira tudi pri nas in mislim, da je taka srednja pot najboljša. Prezreti pa ne smem pri tem žalostnega pojava, da se dobi tu in tam tudi kak član, ki iz gole nagajivosti noče priznati ugodnosti, ki mu jih nudi zadruga in kar pavšalno in brez podlage trdi, da je blago dražje, ali da ni cenejše kot pri trgovcih. Ako pa se mu dokaže, da to ni resnica, potem dobi takoj drug, prvemu popolnoma podoben izgovor, češ, je pa zato blago slabše. Takemu manjka vsaka zadrugna zavest in mu je težko pomagati. No, hvala Bogu, da je takih res zelo malo. Imamo še dovolj dobre zadrugnike, ki se zavedajo, da je zadruga njihova, ki ji pomagajo in uvažujejo njene težave. Število teh pa še vedno narašča. To nam dokazuje najboljši pregled, kako člani kupujejo v zadrugi. Za podlago sem vzel nabavne knjižice članov, ki so jih oddali v zadrugi za preračunavanje njihovega konsuma. Da si vsi člani knjižic niso oddali, je vendar že iz oddanih ugotovljeno, da se je v tem oziru mnogo izboljšalo. Izmed 423 članov, ki so oddali svoje knjižice je nabavilo v letu 1924 — 44 članov blaga do 1000 Din, 93 članov do 2000 Din, 68 članov do 3000 Din, 60 članov do 4000 Din, 36 članov do 5000 Din, 34 članov do 6000 Din, 27 članov do 7000 Din, 17 članov do 8000 Din, 17 članov do 9000 Din, 8 članov do 10.000 Din, 3 člani do 11.000 Din, 6 članov do 12.000 Din, 6 članov do 13.000 Din, 2 člani do 14.000 Din, 1 član do 17.000 Din in 1 član 18.000 Din. Skupaj je nakupilo 423 članov za 1.643.308 Din blaga. To je razveseljiv pojav in viden znak napredka zadrug, ki dokazuje obenem, da narašča zadrugna zavest med drž. uslužbenci in da pridobivajo člani v zadrugo zopet čimdalje več zaupanje. Sicer je temu naraščanju nakupov v zadrugi povod tudi kreditiranje blaga proti mesečnemu plačevanju, o čemur smo poročali tudi že na lanskem občnem zboru, je pa upravnemu odboru kljub temu v zadoščenje, ker upravičeno lahko smatra, da je hodil doslej po pravem potu. Pa tudi cenjenim zadrugnikom svojega zaupanja v zadrugo ne bode žal, posebno, ako izražajo, da so prejimali blago povprečno vzeto najmanj pol odst. ceneje, kot bi ga dobivali pri trgovcih in da dobijo sedaj 1 in pol odst. dividende, skupaj torej 2 odst. od konzuma 1.643.308 Din, kar znaša Din 32.866.16. To je že lepa vsota, katera je ostala v žepih zadrugnikov, namesto da bi jo pobrali drugi brez vsake odškodnine. Pri tej priliki omenim še to, da je morda kdo med Vami, cenjeni zadrugniki, ki bo mislil, da dobite letos manj dividende kot lani, ker je dobil lani vsakdo po 2 odst. od nabavljalne robe, letos pa dobi le po 1 in pol odst. Temu pa je ravno narobe. Lani je dobil vsakdo dividendo le za pol leta, ker se v prvi polovici leta sploh ni vpisovalo, kaj kdo nabavi. Zato se je odmerila dividenda od nabavljalnega blaga od 1. julija dalje po 2 odst. vsem jednako, da se tako odškoduje nekoliko tistem tiste, ki so kupovali tudi v

prvem polletju. Na celo leto razdeljeno pride potem le po 1 odst., letos pa dobi vsakdo po 1 in pol odstotka. To se vidi še najbolj iz tega, da so dobili lani člani kot dividendo od celokupnega čistega prebitka 31 odst., letos pa dobe 36 odstotkov.

VII. Kreditirane blaga.

Na splošno željo članov smo vpeljali že leta 1923 kreditiranje blaga, ali bolje rečeno, dobava blaga proti mesečnemu plačevanju in smo o tem tudi že na lanskem občnem zboru poročali. Večini članov je s tem zelo ustrezno, posebno ker se jim dostavlja blago tudi na dom. Kreditiranje blaga pa ima seveda tudi slabo stran, ker le prerado zapelje zadrugnika do večjih potreb in da zaostane z rednim plačevanjem v zadrugi. Po zakonu o naših zadrugah in po pravilih sme prodajati zadruga sicer samo za gotovino in zahteva to vedno tudi revizor Saveza, ki strogo izpolnjuje svoje dolžnosti, vendar delajo to menda že vse zadrug in bi nastal sedaj menda precejšen halo, ako bi to naenkrat odpravili. To je znano seveda tudi Savezu in on vsled tega to tudi — seveda molče, — tolerira. Dokler se državnim uslužbencem ne priskoči na pomoč na kak drug način, na pr. z izboljšanjem plač ali, dokler se jim protizakonito zadržuje še to, kar bi se jim moralo dati že pred letom, toliko časa se tudi ne sme zahtevati od zadrug, da se drže do pikice pravil in zakona. Sicer je pa upanje, da se bo kreditiranju blaga odpomoglo z ustanovitvijo centralne uradniške kreditne zadrug s svojimi podružnicami v posameznih pokrajinah. Ustanovitev take zadrug je že na vidiku in bodo sprejeli njena pravila najbrž že letos na skupščini Saveza nabavljalnih zadrug v Splitu, ki bo 26. aprila t. l. Za pospešitev ustanovitve, ako ne za ustanovitev samo je pripomogla nekaj gotovo tudi anketa zastopnikov kreditnih in nabavljalnih zadrug državnih uslužbencev v Sloveniji, ki je bila ravno pred enim letom meseca aprila 1924 v Ljubljani. Te ankete se je udeležil tudi zastopnik naše zadrug. Na tej anketi so bile podane smernice in sprejeti sklepi o načelih, po katerih naj bi se ustanovila centralna uradniška kreditna zadruga in so se v obliki spomenice izročili Savezu nabavljalnih zadrug. Pri tej kreditni zadrugi bo dobil lahko vsak član nabavljalne zadrug po nizki obrestni meri toliko posojila, da bode lahko plačal v nabavljalni zadrugi nakupljeno blago v gotovini. S tem bodo potem vse neprijetnosti, ki so v zvezi s kreditiranjem blaga odpravljene in se bodo naše zadrug lahko točno držale pravil in zakonov. Je še ena stran, pri kreditiranju blaga, ki pa teži zadrugo, to je pomanjkanje denarja. Zadruga mora plačevati naročeno blago v gotovini, prodaja ga pa na kredit, to znači, da se s tem odteguje zadrugi sredstva, s katerimi bi izrabila marsikaj lahko ugodno priliko kakega nakupa, vsled česar trpi ne le zadruga, temveč tudi njeni člani. Člani zahtevajo blago na kredit, zadrugi primanjkuje denarja, kapitala, in ne more vsled tega poljubno nabavljati blago v gotovini na debelo od producenta, kar bi bilo vedno ceneje kot iz druge roke od veletrgovca. Njej nihče ne kreditira, ker je vsakomur znano, da nima dovolj jamstva. Zadruga torej nima ne dovolj denarja, ne jamstva, da bi se mogla razvijati in večati v korist članom, zato pridemo zopet do tiste nujne potrebe, da zvišajo zadrugniki jamstvo.

VIII. Jamstvo.

O tem bo razprava tudi pozneje, ko pride na vrsto točka: »Izprememba pravil« dnevnega reda. Apeliram na Vas, cenjeni zadrugniki, da sledite z zanimanjem tej razpravi in da se pridružite v tej zadevi s polnim zaupanjem predlogu upravnega odbora. S tem pokažete, da se zavedate ne le svojih pravic do zadrug, ampak tudi svojih dolžnosti. S tem boste dokumentirali najbolj svojo zadrugno zavest, svoje pravo pojmovanje zadrugništva in boste s tem na najboljši in najcenejši način pomagali sebi in zadrugi.

IX. Skupščina Saveza v Skoplju.

V aprilu 1924 je bila skupščina Saveza nabavljalnih zadrug v Skoplju. Na tej skupščini je bila zastopana po predsedniku g. Urbančiču tudi naša zadruga. Da je bila ne le pravica zadrug, temveč dolžnost, da pošlje na skupščino Saveza svojega delegata, menda ni treba utemeljevati. Kakor mora biti vsak član na skupščini svoje zadrug, kjer se določa o njegovih pravicah in njegovih dolžnostih, ravno tako mora biti vsaka zadruga na skupščini Saveza, kjer gre za njegovo usodo in usodo vseh zadrug. Letno poročilo Saveza na

skupščini v Skoplju je bilo objavljeno tudi večji del v »Našem Glasu«, zato o njem ne bomo razpravljali. Omenim samo, da je bil storjen tudi sklep, da se otvori v Ljubljani skladišče za kolonijalno blago. Ta sklep se je izvršil in upravlja skladišče Nabavljalna zadruga uslužbencev državnih železnic v Šiški. S tem ima naša zadruga priliko, da se preskrbi s tem blagom brez težkoč in rizika.

X. Koledar.

Na inicijativo predsednika Saveza in našega člana g. Štiblera je bil na seji upravnega odbora dne 13. junija 1924 storjen sklep, da se izda za leto 1925. v propagandne svrhe koledar Nabavljalnih zadrug državnih uslužbencev. Izvolil se je v ta namen redakcijski odbor, ki je prevzel nalogo, da se ta sklep izvede. Marljivosti tega odbora in pomoči nabavljalnih zadrug v Mariboru in Celju, kakor tudi Saveza se je zahvaliti, da je bil sklep brezhibno izvršen. Koledar so dobili vsi člani brezplačno in je bil brezplačno poslan tudi vsem večjim zadrugam v Sloveniji. Kljub temu, da smo razdali koledar popolnoma brezplačno, zadruga ni imela pri tem prav nobenih stroškov, ker so se poravnali vsi stroški iz lastnih koledarjevih dohodkov.

XI. Revizijsko poročilo Saveza.

Savez nabavljalnih zadrug je odredil, kakor že znano, leta 1924. nenapovedano revizijo zadrug, menda na zahtevo nekaterih članov. Kakor ste lahko sami iz revizorjevega poročila posneli, zahteva po reviziji po mojem mnenju sicer ni bila utemeljena, revizija sama pa tudi ni škodila. Čim več revizij je pri gospodarskih, zlasti zadrugah podjetij, tembolje je za zadrugo in njene člane. Revizija vspodbuja upravni in nadzorni odbor k vestnemu in poštenemu delu, zadrugi pa pripomore do večjega zaupanja članov. Zato smo za revizijo Savezu samo hvaležni. Večjih napak in pregreh se ni ugotovilo, manjši nedostaki pa so pri vsakem podjetju neizogibni, pri nas pa tembolj oprostljivi, ker smo začetniki. Odpraviti bo treba seveda tudi te in ponavljati se ne bodo smeli. Iz revizijskega poročila pa ste tudi lahko najlepše videli, kaj vse se od upravnega odbora zahteva in koliko dela, truda in težav ima upravni odbor, ako hoče, da vodi zadrugo po zahtevah pravil, zakona in Saveza in po željah zadrugnikov. Opozoriti sem hotel cenjene zadrugnike na to, da upoštevajo tudi to dejstvo pri presoji dela upravnega odbora.

S tem bi bil s svojim poročilom pri kraju. Upam, da je bilo na vse strani objektivno, izčrpno in dovolj jasno, da lahko presodite in ravno tako objektivno priznate, da je izpolnil upravni odbor svoje dolžnosti in zaslužil Vaše zaupanje. Kritika, posebno nestvarna, neutemeljena in pavšalna kritika, je lahka, delo za obstoj in napredek zadrug pa je težko. Kritizirajte stvarno, svetujte, predlagajte, kaj bi se dalo kje še izboljšati in poizkusite olajšati bodočemu odboru delo in trud in podpirajte ga v njegovih stremljenjih. To storite najbolje, najlažje in najceneje, ako daste, ponavljam vnovič, zadrugi dovolj zamstva, da se bo mogla razvijati in napredovati. Po večini kreditira zadruga povprečno vsakemu prosilcu za Din 1000.— blaga mesečno, vsaj toliko na leto, naj bi kreditiral vsak član zadrugi s svojim jamstvom. To bo v prvi vrsti samo Vam v korist, je pa nujno in neobhodno potrebno, ako hočemo, da bo zadruga živeła in napredovala. Podpirajmo zadrugo vedno in povsod, saj je za nas eksistenčnega pomena in se ravnajmo zlasti tudi po geslu: »Kdor kupuje v zadrugi, kupuje pri sebi!«

Za uresničenje vsega tega pa kličem: Živeli državni uslužbenci kot zadrugniki, naša zadruga naj živi!

Vestnik.

Uradniška zbornica, ki je o njej že uvodna beseda, ostati mora naša stalna zahteva. Avstrijska zvezna vlada je že izdelala zakonski osnutek, za enkrat samo za učiteljske zbornice. Načrta sta dva: po enem naj bi imeli ljudskošolski, meščanskošolski učitelji in profesorji, vsak svojo zbornico; po drugem načrtu naj bi se pa ustanovila samo ena zbornica za vse učiteljsko osebje od ljudske do visoke šole.

Velik uspeh je dosegla organizacija UJU; sicer pa poslušajmo, kaj govori njeno glasilo »Učiteljski tovariš« glede tega cilja. Glasilo izvaža:

Vedno smo se borili za demokratično upravo, proti absolutizmu in za samoupravo našega stanu in šolstva v strokovnih vprašanjih. Naš ideal je bila

uvredba učiteljskih zbornic in naše načelno stališče — samouprava šolstva. Na podlagi tega naj bi zavladale stalne pravne razmere za učiteljski stan in šolstvo, ki so neobhodno potrebne za uspešno kulturno in prosvetno delo. Zato smo tudi nastopali proti odpravi višjega šolskega sveta; proti podreditvi prosvete velikim županom; proti odločevanju samo ene osebe in vplivu političnih strank in lajkov na učiteljska imenovanja; proti gaženju učiteljske stalnosti, ki je bila posledica tega itd. Vsi naši tozadevni članki so opozarjali na nezdrave razmere, ki so nastajale. Oglašati se je pričelo solidarno tudi ostalo učiteljstvo v državi, ki je točno zastopalo tudi naše stališče; t. j. edno pravo, samo strokovno gledišče in stališče. Napravili smo tozadevne vloge in učiteljska društva so enodušno stala za poverjeništvom, kar izpričujejo resolucije, ki so vse odobravale gornje pravice stanovske politike. Celo tako daleč smo šli, da smo obsojali one v lastnih vrstah, ki so pomagali tujim vplivom rušiti te naše stanovske principe in so podpirali strankarske, proti našim stanovskim interesom. V svoji kratkovidnosti in strasti so mislili, da delajo na podlagi »širokega obzorja«, niso pa videli, da rušijo s tem temelje za kulturno in prosvetno delo, ki je predpogoj in temelj političnim uspehom.

V veliko zadoščenje nam je, da je pričelo naše naziranje prodirati tudi v Beogradu. Kot prvi pozitivni znak tega je odlok ministrstva prosvete O. N. Br. 21.617 od 23. aprila 1925, s katerim se postavljajo komisije, ki bodo stavile predloge za imenovanja po razpisu. Ta odlok velja za celo državo, na velikega župana ljubljanske in mariborske oblasti je pa prišel še specialen odlok. Komisijo bodo tvorili: Veliki župan, kot predsednik; inšpektor ministrstva prosvete, kot namestnik; oblastni šolki nadzornik, kot referent; en zastopnik osnovnošolskega učiteljstva in en zastopnik meščanskošolskega učiteljstva. Komisija bo izbrala iz vrst prosilcev dva, oziroma se pri tem na člen 62 čn. zakona, ki določa pogoje za nameščanja. (To je bila že zahteva širjega sošveta Pov. UJU — Ljubljana na zadnji seji pri zadnjem razpisu.) Minister prosvete imenuje oziroma predlaga kralju za imenovanje enega iz dvopredloga.

Ta korak in uvidenost osrednje uprave za uvedbo zdravih razmer moramo prav toplo pozdraviti, posebno še, ker moramo te komisije smatrati kot prvi korak k realizaciji naše zahteve, uvedbe strokovnih svetov, t. j. učiteljskih zbornic. Želeti bi pa bilo, da bi se delokrog teh komisij ne omejil le na predloge ob priliki razpisov, temveč tudi na imenovanja in premeščanja brez razpisov ter bi prevzel tudi nalogo disciplinarnih senatov, dokler ne dobimo za to posebnih predpisov, pozneje pa da se izpopolni in prevzame splošne upravne posle v posvetovalnem oziru v svoje področje in tako ustvari prvo bazo za učiteljske zbornice.

Draginjske doklade za upokojence. Finančno ministrstvo je z DKbr. 59.311 pojasnilo: Po čl. 3 t. I. sklepa min. sveta DKbr. 107.201/24 pričiče upokojencem ona drag. osebna doklada, ki jim gre po kraju, kjer prebivajo stalno. Ta doklada se tedaj ne ravna po kraju, kjer je bil kdo upokojen, nego po kraju, kjer se je upokojenec po upokojitvi naselil. **Stalna premešča prebivališča spreminja tudi doklado.** V dvomljivih primerih odloča potrdilo »opštinskega suda«. (Ker pri nas nimamo obč. sodišč, bo menda merodajno potrdilo politične oblasti.) V čl. 3 pod III. sklepa DKbr. 107.201 stoji tudi izraz »i njima podobni«. Tu gre za one upokojence, ki imajo v raznih krajih uprave različne titulature, a so vsi po činu nižji kot pravi uradniki. Stvar je razumljivejša, če vemo, da pozna novi uradniški zakon samo uradnike, zvančnike in služe. Drag. doklada pritiče tedaj po čl. 3 pod III. vsem onim osebam, ki niso uradniki. Če je dvomljivo, da li je upravičenec zvančnik ali služitelj, tedaj odloča dekret ali pa potrdilo one uprave, ki je odredila, ozir. pristala na upokojitev. — Toliko v pojasnilo z ozirom na misteriozne novice v dnevnem časopisu.

Zaostale pokojnine. Veliko je število onih oseb, ki čakajo, da se jim izplačajo difference med akontacijo in med redno priznano pokojnino, osobito vsi oni, ki so bili upokojeni pred nastopom proračunskega leta 1924/25. Kredit za te obveze iz prejšnjih proračunskih dob je bil predviden pri partiji 55, a je bil tako malenkosten, da je bil koj izčrpan. V sedanjih dvanaestih letih je določen nov kredit za te dolgove (pri nas gre za okoli

1000 oseb z invalidi vred!) in uradi delajo s polno paro, da prijavijo vse te državne dolgove.

Zanimiva pravna naziranja glede draginjskih doklad. Po pripomočkih, ki so nam na razpolago, objavljali bomo po potrebi važne odredbe, kako je postopati pravilno pri odmerjanju drag. doklad. Glede odmere osebne drag. doklade ob upokojitvi smo že govorili. Pa še enkrat: Redovito se odmerja ona drag. doklada, ki pripada kandidatu za kraj, v katerem ga je zateklo penzioniranje. To vse pa velja samo za moment upokojitve. Če pa upokojenec pozneje spremeni svoj domicil in spada novi domicil v višji ali nižji draginjski razred, tedaj se mora ta premešča upoštevati, to se pravi, odmeriti se mu mora ali višja ali pa nižja osebna draginjska doklada. — Drugi primer: Upokojeni državni uslužbenec živi vsled nesoglasja v zakonu ločeno od svoje žene, ki ni ne državna uslužbenka, ne upokojenka. Ločenka ima deco pri sebi, skrbi in vzgojuje otroke, zato zahteva, da se prispevek za deco izplačuje njej. Kaj pa je ukreniti v tem primeru, če mož svoje dece noče prijaviti? Po splošnem pravem načelu se ne more nikogar siliti, da se poslužuje pravice, ki so mu zamčene (suo iure uti, nemo cogitur). Ta princip pozna srbsko meščansko pravo v § 22. Ker je v tem primeru, zmiselno čl. 37. točke 3. zakona o drag. dokladah iz 1922 in po čl. 20. točke 3. ministrske odredbe DKbr. 107.201/24 mož upokojenec taisti, ki ima pravico do draginjskih doklad za svoje otroke, zato se sme pravice do doklad poslužiti samo on. Nihče ga tedaj ne more siliti, da se poslužuje te izvestne pravice, če tega sam noče.

Vojna leta, kadrski rok. Dobili smo v roke zopet eno razsodbo Drž. sveta z dne 19. V. 1925 br. 37.070, ki se glasi dobesedno: ...je našao (namreč Drž. svet), da je tužbeno rešenje N. N. protivno zakonu. Ministar financija nije mogo tožiocu odbiti kadrski rok u vojsci, jer je isti u vojsci bio aktivni podoficir, pa mu se i te godine službe u sm'slu čl. 241 zakona o čin. u vezi ugarskog(!) zakona od 27. XII. 1875. godine i dvorskog dekreta od 2. XI. 1832. godine imaju uračunati za stepen osnovne plate. Na dvogubo uračunavanje ratnih godina tužilac nema pravo, pošto se iste računaju dvogubo samo za penzijo. — Sedaj je jasno, da šteje tudi kadrski rok v napredovanju osnovne plače in v pokojnino. Svetujemo, da se vsi interesiranci ravnajo po okrožnici poštne direkcije, ki smo jo objavili v poslednji številki N. Gl. Odgovornost za uspeh seveda odklanjamo.

Baš z rožicami nam javnim nameščencem ni posuta pot v naši prostorni, bogati, od vseh zavidani, izrazito agrarni državi. Stara je lajna, da so za konzervativnega, avtokratičnega zemljedela uradi, sodišča, šole, orožniki, dacarji pravcato breme, ki se ga otesa, kadarkoli le more in ki ga omalovažuje, prezira, sovraži. Nihče zato ne čuje in tudi ne posluša žalostne pesmi labudnice, ki si jo piskajo na že oglodane svireli ob odprtem grobu staroupokojenci. Naj jih bes, saj je še aktivnih desetkrat preveč za skupno mizo, »od vseh zavidano!« Pač pa ljubi red, točnost in išče zaščite visoko razvita industrija. Človek bi mislil, da spada Slovenija med industrijalizirane pokrajine, toda motiš se; Slovenija je še vedno domovina hrbovcev potkonov. Prav živo nas spominja neka notica, ki smo jo nedavno brali v uglednem ljubljanskem dnevniku, na one zlate predvojne čase, ko so pribijali na javnih shodih, da uradniki samo žro in žro. Ali si naj zgrudimo lastna prsa, ko beremo bridkosti in očitani

KOLESA
NAJBOLJŠA NUDI
J. COREC
LJUBLJANA
PALAČA LJ. KRED. BNK

polno ugotovitev, da je nas javnih nameščencev prav toliko, t. j. približno 200.000, kolikor je bilo srbskih junakov, ko so pri Kumanovem nagnali Turčina? Mi pravimo: Hvala Bogu! je krivica kdaj zmagala? Tudi naša armada si bo priborila respekt; če danes ne, pa jutri.

Kaj bo z našo deco? V štev. 11 N. Gl. smo objavili vprašanje, kam z našo deco o počtnicah. Opozorjamo na Ur. l. 47, kjer je na strani 308 objavljen razglas o sprejemanju dece v Ladislavov dečji dom v Crikvenici. Je sicer že nekoliko pozno, a bo morda vendar ta ali oni porabil priliko, da nakloni svojemu sinčku ali hčerki nekoliko oddiha ob sinjem Jadranu za 30 dinarjev na dan.

Prezenčna lista ali knjiga je kaj lepo ime, toda zelo neprijetna stvar. Trgovske večje firme in banke so jo uvedle prve. Knjiga, lista leži pri šefu ali pri pisarniškem predstojniku ali jo pa točno ob začetni delavni ali uradni uri nosi sluga od mize do mize, da se vpíšeš, kdaj si prišel v urad. Ta kontrola se vrši prav vsak dan. Privatnikom je sedaj sledila država in že je sklenil ministrski svet v svoji seji dne 25. maja letos, da se uvede prezenčna lista po vseh državnih uradih... No, to je pa lepa novotarija — oj, adijo akademsko raztezljive minute! In res: akademski čarji so se tudi prvi uprli, pa prav energično. — Za nas je to sramota, za nas patrijote! kličejo v

svojem protestnem memorandumu. Pač, inozemstvo je uvedlo to ponižujočo kontrolo; za nas pa, ki se osveščamo v polni meri svoje dolžnosti, je prezenčna lista gola sekatura, povrh vsega pa tudi farbarija javnosti in urada. Prihajati točno ob uri v pisarnico ni še nobeno delo in ves učinek je samo optičen. Kadar je treba delati, delamo in če je sila, delamo preko uradnih ur! — Proč s prezenčnimi listami! zahteva in kliče na glas celokupno uradništvo — avstrijske republike. A, hvala Bogu — marsikdo si je oddahnil.

Državni svet. Državni svet je naše najvišje upravno sodišče ter sestoji iz tridesetih sodnikov, katerih polovico postavlja kralj preko odgovorne vlade, a polovico jih voli Narodna skupščina. Ker je bilo že delj časa sedem mest praznih, dela se je pa zlasti zaradi uradniških pritožb nabralo ogromno, izvršile so se volitve dne 25. maja. Škoda je le, da ni imenovan noben Slovenec ali Hrvat, če tudi imamo mnogo odličnih moči.

Sprejem v nižjo šolo vojne akademije. Letošnje jesen se sprejme okoli 300 mladenčev v nižjo šolo vojne akademije v Beogradu. Podrobni pogoji za sprejem kakor tudi program sprejemnega izpita so razvidni v natečaju, ki je bil poslan vsem šestrazrednim gimnazijam, komandantom vojnih okrožij, srezkim načelnikom in oblastnim županom, kjer so mladeničem-konkurentom in njihovim roditeljem na vpogled.

Izdajanje objav za vožnjo po polovični ceni za drž. nameščence. Generalna direkcija državnih železnic v Beogradu je odredila, da se morejo izdajati objave za polovične vozne karte drž. nameščencem in rodbinskim članom še nadalje do 1. avg. 1925.

Za tiskovni sklad »Našega Glasa« sta darovala: G. Jos. Jaklič, carin. upravnik v pok., Stundenci pri Mariboru 25 Din; g. Jos. Drevenšek, sod. kanclist, Soštanj 2.50 Din, Iskrena hvala obema! — Uprava.

— TOVARNA ČEVLJEV PETER KOZINA & KOMP. izdeluje odslej naprej tudi lahke damske čevlje ter čevlje za gospode najnovejše forme in najboljše kvalitete. Prodaja na malo: »Ljubljana-Breg 20, Aleksandrova cesta 1, Prešernova ulica; Zagreb, Račkova ulica 3.

Originalne (prave) potrebščine za

„Opalograph“

Barvne trakove, ogljen-, indigo, povoščeni papir podloge za stroje, kopirne zvitke, razmnoževalne barve, konceptna držala.

LUD. BARAGA, Ljubljana, Selenburgova ulica. Selenburgova ulica

Najboljši
šivni stroji in
kolesa edino le
Josipa Petelinca
znamka
Gritzner in Feniks
za rodbino, obrt
in industrijo
Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika

Pouk v vezenju brezplačen. Večletna garancija
Delavnica za popravila.
Na veliko Telefon 913 Na malo

Perje in puh
C. J. HAMANN
Ljubljana, Mestni trg 8.

Priporoča se za nakup vseh
pisarniških in šolskih potrebščin
tvrdka

M. Tičar, Ljubljana.

Na obroke.

manufakturo in konfekcijo
perilo etc., obleke po mer
za gospode in dame iz la-
stne prvovrstne krojačnice,
dobite proti ugr. dnevu od-
plačevanju na obroke edino
le pri tvrdki

Davorin JOHAN in drugovi
družba z o. z.
MARIBOR, pisarna: Gregorčičeva ul. 1

Ivan Gajšek
papirna trgovina

LJUBLJANA

Sv. Petra cesta 2

pisarniške potrebščine, papir, fini pismeni papir, notezi, umetniške razglednice.
Fino blago — nizke cene. Edino založništvo „Jugoslovanskega poslov-
nega koledarja“.

F. Szantner, Ljubljana
Selenburgova ul. 1.

Špecialist za ortopedi-
čna in anatomska
obuvala in tr-
govca čevlji.

Manufakturna trgovina

FABIANI & JURJOVEC

Ljubljana, Stritarjeva ul. 5.

Priporočata se pri nabavi spomladanskega in letnega blaga. Vedno
v zalogi perje in puh od najcenejše do najfinejše vrste.

Na obroke proti garanciji uradov.

POZOR!

Pred nakupom pomladanskega in letnega blaga oglejte
si mojo krasno zalogo najnovejšega damskega in
moškega blaga za obleke. **Samo češki in an-
gleški izdelki.** Ker so cene znatno padle, Vas
lahko z dobrim blagom poceni postrežem. Se priporoča

JANKO ČEŠNIK
LJUBLJANA, Lingarjeva ulica.

Proti jamstvu prodajam na obroke po navadni ceni!

POZOR!

**Nabavljalna zadruga državnih
nameščencev v Ljubljani**

Najcenejši nakup banaške moke, slad-
korja, kave, olja, masti, riža, testenin,
pralnega in toaletnega mila, južnega
sadja, dišav ter vseh vrst špece-
rijskega in kolonialnega blaga.

**Vedno
najnižje
cene!**